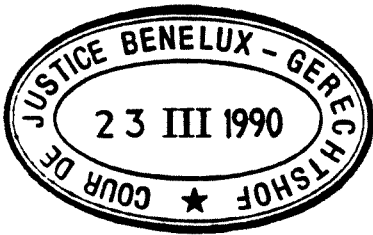

REGENTSCHAPSSTRAAT 39
1000 BRUSSEL
TEL. 519.38.61

RUE DE LA REGENCE 39
1000 BRUXELLES
TÉL. 519.38.61

Conclusie van plaatsvervangend
advocaat-generaal H. Lenaerts in de zaak A 89/2

A 89/2/G

Landsbond der Christelijke Mutualiteiten

- t/
1. Dedeyne
  2. Verzekeringsmaatschappij van de Schelde n.v.

Onderwerp van de vraag.

---

1. In zijn arrest van 6 april 1989 (AR 6207) verzoekt het Hof van Cassatie van België het Benelux-Gerechtshof uitspraak te doen over de navolgende vraag van uitleg betreffende de artikelen 6 en 10 van de Benelux-Overeenkomst betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen : Verbeurt de getroffene zijn in artikel 6 van de WAM bedoelde eigen vordering tegen de verzekeraar, alhoewel die volgens artikel 10 van de WAM nog niet verjaard is, maar doordat de burgerlijke rechtsvordering van de getroffene tegen de aansprakelijke uitgedoofd is door verjaring ingevolge de artikelen 26 en 28 van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering ?

Het arrest geeft geen uiteenzetting van de feiten die tot het aanhangige geschil hebben geleid. Kennis van die feiten is overigens niet nodig om de gestelde vraag te beantwoorden.

Belgische wetgeving.

2. Krachtens de artikelen 3 en 4 van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering kan de burgerlijke rechtsvordering tot herstel van de schade door een misdrijf veroorzaakt, terzelfdertijd en voor dezelfde rechters vervolgd worden als de strafvordering, doch zij kan ook afzonderlijk worden vervolgd.

In deze zaak is de burgerlijke rechtsvordering bij de burgerlijke rechter aanhangig gemaakt door het ziekenfonds als gesubrogeerde in de rechten van het slachtoffer van een verkeersongeval. Het ziekenfonds had aan het slachtoffer uitkeringen uitbetaald krachtens de ziekte- en invaliditeitsverzekering; het mag deze uitkeringen overeenkomstig de Ziekte- en Invaliditeitswet van de aansprakelijke terugvorderen (1).

---

(1) Art. 70, § 2, van de wet van 9 aug. 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering, thans, ingevolge de wet van 30 dec. 1988, art. 76quater, § 2, van de wet van 9 aug. 1963.

3. Artikel 26 van de wet van 17 april 1878 bepaalt : "De burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf, verjaart door verloop van vijf jaren, te rekenen van de dag waarop het misdrijf is gepleegd; zij kan echter niet verjaren vóór de strafvordering."

Deze bepaling is, volgens artikel 28 van dezelfde wet, "van toepassing in alle door bijzondere wetten geregelde zaken", dus ook wanneer de vordering is ontstaan uit de overtreding van de verkeerswetgeving.

4. De vraag of het bepaalde in artikel 26 van de wet van 17 april 1878 ook toepassing vindt op de rechtstreekse vordering die de benadeelde kan instellen tegen de verzekeraar op grond van artikel 6 van de Belgische W.A.M.-wet, dient te worden beantwoord door de nationale rechter (1). Hieraan komt geen interpretatie van artikel 6 van de Gemeenschappelijke Bepalingen te pas.

Anders is het, wanneer de vraag rijst of de verjaringstermijn bepaald in artikel 10 van de W.A.M.-wet voorrang heeft op de verjaringstermijn van artikel 26 van de wet van 17 april 1878. In zoverre de beantwoording van die vraag wordt beïnvloed door de draagwijdte van artikel 10, is een uitlegging van die bepaling vereist; en deze uitlegging dient door het Benelux-Gerechtshof te worden gegeven.

---

(1) Zie omtrent de draagwijdte van art. 26 van de wet van 17 april 1878 vooral Cass. 31 jan. 1980 (A.C. 1979-80, 643) met conclusie van Procureur-Generaal Dumon in Bull. en Pas. 1980, I, 622.

Artikel 10 van de Gemeenschappelijke Bepalingen.

5. Artikel 10, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen luidt : "Iedere uit deze wet voortvloeiende rechtsvordering van de benadeelde tegen de verzekeraar verjaart door verloop van drie jaar te rekenen van het feit waaruit de schade is ontstaan."

De Gemeenschappelijke Toelichting bij de Benelux-Overeenkomst en de Gemeenschappelijke Bepalingen wijst erop dat de verjaring van de rechtsvorderingen tussen de verzekeringnemer of de verzekerde enerzijds en de verzekeraar anderzijds geregeld blijft door de nationale wet. "Artikel 10, § 1, heeft uitsluitend betrekking op verjaring van de rechtstreekse vordering van de benadeelde tegen de verzekerde" (1). De door dit artikel bepaalde verjaringstermijn neemt niet weg dat de benadeelde een hem toegekend recht behoudt "tegen de verzekerde een vordering in te stellen na verloop van die termijn. De bepaling heeft geen invloed op de rechten die de verzekeraar aan de verzekeringsovereenkomst ontleent" (2). En de Gemeenschappelijke Toelichting vervolgt : "Overigens zal de onafhankelijkheid van de twee rechtsvorderingen welke de benadeelde heeft, voor hem voordelig zijn, indien de verjaringstermijn van zijn vordering tegen degene die de schade heeft toegebracht, minder dan drie jaar bedraagt" (3).

---

(1) Benelux-Basisteksten, deel 4/II. Verzekering motorrijtuigen, blz. 46.

(2) Ibid., blz. 47.

(3) Ibid., blz. 47.

Dat de rechtsvordering van de benadeelde tegen de verzekeraar op grond van artikel 6 van de Gemeenschappelijke Bepalingen onafhankelijk is van de vordering van de benadeelde tegen de verzekerde wordt ook uitdrukkelijk gezegd door de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse studiec commissie tot eenmaking van het recht in haar "Commentaar op de artikelen van de Gemeenschappelijke Bepalingen" (1).

6. De n.v. Verzekeringsmaatschappij van de Schelde en Dedeyne merken op dat dit standpunt van de studiec commissie tegenstrijdig is met de mening die dezelfde commissie tot uitdrukking heeft gebracht in een vorig verslag. Hierin leest men inderdaad : "Bovendien brenqt de verjaring van de rechtsvordering van de benadeelde tegen de verzekerde de niet-ontvanke-lijkheid van de rechtsvordering van de benadeelde tegen de verzekeraar met zich mede. Het is niet toelaatbaar, dat de benadeelde nog een rechtsvordering tegen de verzekeraar heeft, wanneer zijn rechtsvordering tegen de verzekerde is tenietgegaan" (2).

Een noot onder het arrest van 16 februari 1962 van het Hof van Cassatie merkt op dat deze passus slechts het voorlopig advies van de studiec commissie weergeeft en dus niet mag worden gesteld tegen de definitieve commentaar waarin die passus niet meer voorkomt (3). Het arrest zelf onderstreept overigens ook dat, volgens het definitieve standpunt van de commissie, de verjaring van de vordering tegen de aansprakelijke "de benadeelde (...) niet (zal) beletten een vordering in te stellen tegen de verzekeraar, zolang de termijn van drie jaren niet is verstreken" (4).

(1) De commentaar is o.m. gepubliceerd als bijlage bij het kamerverslag over de Belgische W.A.M.-wet, Kamer, 1954-1955, Gedr. St. nr. 351/4, de besproken passus op blz. 31.

(2) Zie o.m. Kamer, 1953-1954, Gedr. St. nr. 379, blz. 20.

(3) Bull. en Pas. 1962, I, 642.

(4) Citaat uit de commentaar op de artikelen van de Gemeenschappelijke bepalingen, gepubliceerd in Kamer, 1954-1955, Gedr. St. nr. 351/4, blz. 31.

Van enige tegenstrijdigheid in de commentaar van de Benelux-studiecommissie is dus geen sprake. Haar interpretatie van artikel 10 is dezelfde als die welke in de Gemeenschappelijke Toelichting tot uitdrukking is gebracht.

7. De rechtspraak van het Hof van Cassatie sluit daarbij aan.

Zoals hiervoor is gezegd, beslist het genoemde arrest van 16 februari 1962 (1) dat de benadeelde zijn rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar binnen de in artikel 10 bepaalde verjaringstermijn mag instellen, ook al is alsdan de burgerrechtelijke vordering tegen de aansprakelijke verjaart. Het Hof noemt dat een uitzondering op de regel, maar stelt vast dat de wetgever die uitzondering onmiskenbaar heeft gewild. Het gaat daarbij uit van de hiervoor aangehaalde commentaar bij artikel 10, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen. Het neemt aan dat deze bepalingen afwijken van de Belgische wetgeving, - bedoeld wordt de verjaring van de burgerrechtelijke vordering als geregeld door artikel 26 van de wet van 17 april 1878 - omdat de Gemeenschappelijke Bepalingen uiteraard beogen een zelfde regeling in de drie Benelux-landen tot stand te brengen. Het arrest verwijst daarbij uitdrukkelijk naar de volgende passus uit de commentaar van de Benelux-studiecommissie :

"Bovendien moet volgens artikel 10 de bescherming van de benadeelde in de drie landen gelijk zijn en dit zou niet het geval zijn, indien de werking van dit artikel kon worden beperkt door de nationale wet" (2).

---

(1) Ibid. 1962, I, 691. Zie eveneens de tekst van het arrest in Revue critique de Jurisprudence belge, 1962, 463, met noot L. Simont : "L'action directe de la victime d'un accident d'automobile contre l'assureur du propriétaire de celle-ci", inzonderheid nrs. 10 tot 13, blz. 471 tot 473.

(2) Kamer, 1954-1955, Gedr. St. nr. 351/4, blz. 31.

8. Het Hof van Cassatie heeft zijn rechtspraak bevestigd in het arrest van 26 januari 1978 (1) : de rechtstreekse vordering van de benadeelde tegen de verzekeraar verjaart door verloop van drie jaar te rekenen van het feit waaruit de schade is ontstaan, zelfs indien dit feit een misdrijf is en de verjaringstermijn van de benadeelde tegen de dader van het misdrijf langer dan drie jaar is.

Het verschil tussen beide arresten ligt hierin dat dit van 16 februari 1962 nog toepassing maakt van de oorspronkelijke artikelen 26 en 28 van de wet van 17 april 1878, volgens welke de verjaringstermijn van burgerlijke rechtsvorderingen tot vergoeding van schade ontstaan uit een verkeersovertreding, korter was dan drie jaar. Ingevolge de wet van 30 mei 1961, die deze wetsbepalingen heeft gewijzigd, is deze termijn thans vijf jaar, dus langer dan die bepaald in artikel 10, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen. Van deze nieuwe regeling maakt het arrest van 26 januari 1978 toepassing.

Het verschil tussen beide arresten is echter zonder belang wat de in deze zaak besproken vraag betreft : beide bevestigen dat de rechtsvorderingen van de benadeelde respectievelijk tegen de aansprakelijke en tegen zijn verzekeraar onafhankelijk van elkaar zijn uit het oogpunt van verjaring.

---

(1) A.C., 1978, 633.

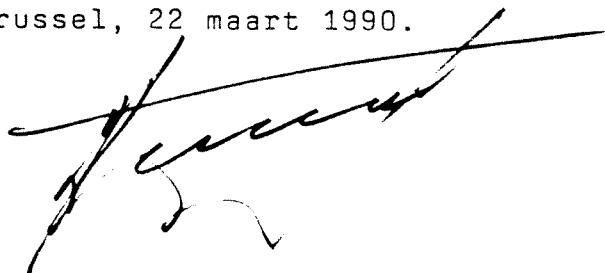
Besluit.

-----

9. Gelet op de uitlegging die aan artikel 10, § 1, van de Gemeenschappelijke Bepalingen wordt gegeven in de Gemeenschappelijke Toelichting en door de Benelux-studiecommissie en die eveneens wordt aangenomen door het Hof van Cassatie, meen ik dat de gestelde vraag als volgt dient te worden beantwoord :

De benadeelde verbeurt zijn rechtstreekse vordering tegen de verzekeraar niet doordat zijn burgerlijke rechtsvordering tegen de aansprakelijke verjaard is met toepassing van de nationale wetgeving.

Brussel, 22 maart 1990.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J. J. J.', written over a horizontal line.